

VYUŽITIE ČASOPISOV V MŠ, ZŠ A ŠŠ Z HLÁDISKA PEDAGOGICKEJ PRAXE

SPRÁVA Z PRIESKUMU

Autori: RNDr. A. Černeková, PhDr. L. Bagalová, Ing. M. Sabanošová

BRATISLAVA 2012

Využitie časopisov v MŠ, ZŠ a ŠŠ z hľadiska pedagogickej praxe Správa z prieskumu

Zadanie

Zrealizovať prieskum využívania časopisov v MŠ, ZŠ a ŠŠ dotovaných MŠVVaŠ SR, z hľadiska ich prínosu pre jednotlivé cieľové skupiny na základe vybraných kritérií.

1. Stručná charakteristika skúmaných časopisov

Skúmané časopisy (tab. 1) sú veľmi rôznorodé, na základe určitých kritérií je možné sledovať viaceré kategórie časopisov, napr. podľa cieľovej skupiny (pre zamestnancov škôl a školských zariadení, rodičov, žiakov mladšieho a staršieho školského veku), ďalej podľa obsahového zamerania (viac teoretické alebo orientované na školskú prax, prinášajúce nové poznatky, zmeny právnych predpisov, informácie školského zamerania) a pod.

Tab. 1 ZOZNAM ČASOPISOV A VYDAVATEĽOV

P.č.	Periodikum	Vydavateľ/žiadateľ o dotáciu
1.	DERMA [®] REVUE	SPOBAD-Ing. Emília Juračková
2.	Dobrá škola	Exam testing, s.r.o.
3.	Efeta	OZ Spoločnosť pre špeciálnu a liečebnú výchovu v SR
4.	Fifik	Perfekt a.s.
5.	Geografia	Ing. E. Jankovičová-Geo-servis
6.	História	Spoločnosť PRO HISTORIA
7.	Historická revue	OZ Slovenský archeologický a historický inštitút-SAHI
8.	Katedra	Lilium Aurum, s.r.o.
9.	Maxík	DAXE, s.r.o.
10.	Múzy v škole	OZ Múzy v škole
11.	Naša škola	Pamiko, s.r.o.
12.	Naše ráno/Za svetlom/Bodka	Združenie priateľov ZŠI NS
13.	Obzory matematiky, fyziky a informatiky	Protonit, s.r.o.
14.	Pán učiteľ	Musica Liturgica, s.r.o.
15.	Pedagogický časopis / Journal of Pedagogy	TU v Trnave
16.	Predškolská výchova	Mgr. Domastová
17.	Quark	Perfekt a.s.
18.	Rodina a škola	PhDr. Ľ Pajtinka-PARENTES
19.	Rozmer	OZ Ekumenická spoločnosť pre štúdium siekt
20.	Slovenský jazyk a literatúra v škole	PaedDr. Mária Melichárová-SJLŠ
21.	Slovenský stenograf	PhDr. Ľ Pajtinka-PARENTES
22.	ŠKOLA - manažment, ekonomika, legislatíva	PhDr. Marian Medlen-JurisDat
23.	Technológia vzdelávania	OZ SlovDidac
24.	Vychovávateľ	PaedDr. Ján Farkaš-Educatio
25.	Zvesti MŠVVaŠ SR a MK SR	PhDr. Ľubica Pajtinková-PAJPER
26.	Zvonček	DAXE, s.r.o.

Zdroj: Interné materiály sekcie regionálneho školstva MŠVVaŠ SR, odboru materských škôl, základných škôl, základných umeleckých škôl a školských zariadení

Vzhľadom na cieľ prieskumu medzi ďalšie dôležité faktory patria ekonomické údaje. Remitenda v %, ktorá môže napovedať o záujme čitateľov cieľových skupín o jednotlivé časopisy (tab. 2)

TAB.2

P.č.	Periodikum	Žiadateľ	Remitenda v %
1	Naše ráno/Za svetlom/Bodka	Združenie priateľov ZŠI NS	100,00
2	Quark	Perfekt a.s.	30,15
3	Pán učiteľ	Musica Liturgica, s.r.o.	0,00
4	Efeta	OZ Spoločnosť pre špeciálnu a liečebnú výchovu v SR	0,00
5	Rodina a škola	PhDr. Ľ Pajtinka-PARENTES	0,22
6	Historická revue	OZ Slovenský archeologický a historický inštitút-SAHI	10,68
7	Katedra	Lilium Aurum, s.r.o.	6,64
8	Obzory matematiky, fyziky a informatiky	Protonit, s.r.o.	0,00
9	Slovenský jazyk a literatúra v škole	PaedDr. Mária Melichárová-SJLŠ	0,00
10	Naša škola	Pamiko, s.r.o.	17,06
11	ŠKOLA - manažment, ekonomika, legislatíva	PhDr. Marian Medlen-JurisDat	4,40
12	História	Spoločnosť PRO HISTORIA	0,00
13	Fifik	Perfekt a.s.	29,19
14	Geografia	Ing. E. Jankovičová-Geo-servis	0,00
15	Rozmer	OZ Ekumenická apoločnosť pre štúdium siekt	0,00
16	Predškolská výchova	Mgr. Domastová	2,22
17	Múzy v škole	OZ Múzy v škole	0,00
18	Maxík	DAXE, s.r.o.	0,01
19	Zvonček	DAXE, s.r.o.	0,02
20	Dobrá škola	Exam testing, s.r.o.	6,36
21	Vychovávateľ	PaedDr. Ján Farkaš-Educatio	0,00
22	Slovenský stenograf	PhDr. Ľ Pajtinka-PARENTES	15,39
23	DERMA [®] REVUE	SPOBAD-Ing. Emília Juračková	0,00
24	Technológia vzdelávania	OZ SloDidac	11,48
25	Zvesti MŠVVaŠ SR a MK SR	PhDr. Ľubica Pajtinková-PAJPER	0,93
26	Pedagogický časopis / Journal of Pedagogy	TU v Trnave	0,00

2. Metodologické otázky prieskumu

V súvislosti s rôznorodosťou časopisov z hľadiska cieľových skupín a zamerania je potrebné, aby celkový pohľad na používanosť časopisov v školách doplnilo porovnanie časopisov v rámci jednotlivých kategórií a na základe kvalitatívnych kritérií.

Napríklad časopisy pre predškolské deti, časopisy pre základné školy, ktoré obohacujú myslenie a tvorivosť v prírodovedných predmetoch, je veľmi obtiažne porovnávať s časopismi, ktoré majú humanitné a historické zameranie, s časopismi určenými skoro výlučne učiteľom ZŠ a SŠ (Zvesti MŠVvaŠ SR a MK SR, ŠKOLA – manažment, ekonomika, legislatíva) a časopismi určenými učiteľom MŠ – Predškolská výchova a pod.

Kategorizácia časopisov, ktorú sme použili, sa odvíja od obsahového zamerania časopisu, veku a cieľovej skupiny, pre ktorú je určený. Jednotlivé kategórie časopisov boli skúmané z hľadiska nasledujúcich kritérií, ktoré sú cielene zvolené na základe hodnotiaceho zoznamu komisie zriadenej pri Odbore MŠ, ZŠ, ZUŠ a školských zariadení Sekcie regionálneho školstva MŠVvaŠ SR.

1. Kvantitatívne kritériá:
 - remitenda časopisov,
 - frekvencia využívania časopisu pri príprave na vyučovanie,
 - frekvencia využívania časopisu priamo vo vyučovacom procese.

2. Kvalitatívne kritériá:
 - rozvíjanie odborných kompetencií učiteľa,
 - podnety na rozvíjanie tvorivosti a kompetencií žiakov,
 - získavanie nových informácií ,
 - zrozumiteľnosť odborných článkov,
 - výmena skúseností z praxe,
 - zdroj inšpirácie v metodických postupoch,
 - pochopiteľnosť a dostupná aplikácia navrhovaných postupov a metód práce,

Na základe uvedených kritérií bol vytvorený výskumný nástroj, on-line dotazník.

2.1 Dotazník

Elektronický dotazník *Prieskum časopisov* (príloha 1) obsahoval spolu 14 otázok, z toho 4 otázky s výberom možností, 6 otázok so škálou (1-7) a 4 otázky týkajúce sa demografických údajov (typ a veľkosť školy, kraj, obec). Kvôli vyššej objektívnosti údajov bol dotazník anonymný (neuvádzala sa konkrétna adresa školy, iba obec).

Riaditelia náhodne vybraných škôl (na základe stanovených kritérií) boli požiadaní o zapojenie do prieskumu formou elektronickej pošty. Realizátor prieskumu, Štátny pedagogický ústav, v e-mailovej správe a priloženom súbore vysvetlil ciele prieskumu a sprievodné organizačno-administratívne záležitosti, súčasťou bol link, na ktorom bol dostupný on-line dotazník.

3. Výberová vzorka

Výber výskumnej vzorky bol realizovaný náhodným stratifikovaným proporčným výberom, zohľadňujúcim zastúpenie počtu škôl a počtu detí navštevujúcich školy v jednotlivých krajoch. Výber sa robil zvlášť pre materské školy, zvlášť pre základné školy a zvlášť pre stredné školy a proporčne bol prispôsobený podľa krajov tak, aby reprezentoval základný súbor. Ako ukazuje tabuľka 3, oslovených bolo spolu 467 škôl.

TAB. 3 VÝBER VÝSKUMNEJ VZORKY

Typ školy	Počet
Materské školy	152
MŠ pre deti a žiakov so ŠVVP	8
Základné školy	162
ZŠ pre deti a žiakov so ŠVVP	25
Základné umelecké školy	20
Gymnázia	28
Stredné odborné školy	55
SŠ pre deti a žiakov so ŠVVP	14
Konzervatóriá	3
Spolu	467

Respondenti odpovedali na otázky dotazníka vždy len v kontexte s jedným konkrétnym časopisom na škole, celkovo odpovedalo 291 respondentov. V prípade, že na škole pracovali s viacerými časopismi z hodnoteného zoznamu, vyplňali pre každý titul dotazník zvlášť.

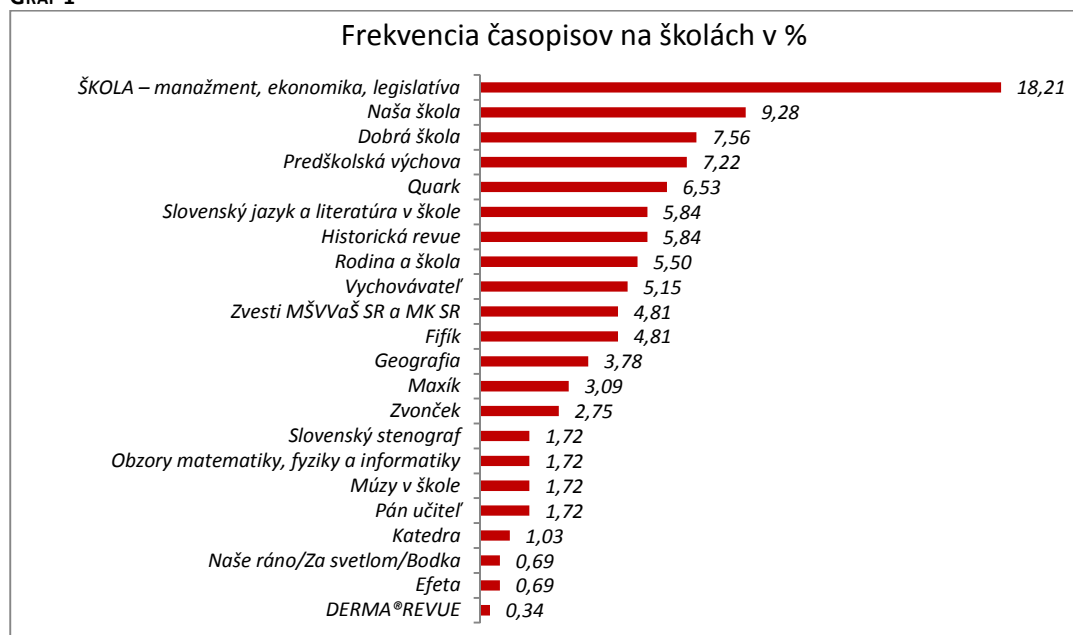
4. Názory učiteľov na využitie a prínos časopisov bez kategorizácie

Nasledujúce tabuľky a grafy prinášajú spracovanie názorov respondentov na využitie a prínos sledovaných časopisov vcelku, bez kategorizácie. Tabuľka č. 4 a graf č. 1 zobrazujú údaje o početnosti uvedených časopisov, ktoré dosiahli podľa hodnotení respondentov na jednotlivých školách.

TAB. 4 FREKVENCIA POUŽÍVANIA VŠETKÝCH SLEDOVANÝCH ČASOPISOV

Názov časopisu	Počet škôl	údaje v %
ŠKOLA – manažment, ekonomika, legislatíva	53	18,21
Naša škola	27	9,28
Dobrá škola	22	7,56
Predškolská výchova	21	7,22
Quark	19	6,53
Historická revue	17	5,84
Slovenský jazyk a literatúra v škole	17	5,84
Rodina a škola	16	5,50
Vychovávateľ	15	5,15
Fifík	14	4,81
Zvesti MŠVVaŠ SR a MK SR	14	4,81
Geografia	11	3,78
Maxík	9	3,09
Zvonček	8	2,75
Pán učiteľ	5	1,72
Múzy v škole	5	1,72
Obzory matematiky, fyziky a informatiky	5	1,72
Slovenský stenograf	5	1,72
Katedra	3	1,03
Efeta	2	0,69
Naše ráno/Za svetlom/Bodka	2	0,69
DERMA®REVUE	1	0,34
Spolu	291	100,00

GRAF 1

Vo všeobecnosti z vyhodnotenia dotazníka vyplýva, že najväčšiu frekvenciu odberu má časopis ŠKOLA – manažment, ekonomika, legislatíva, avšak nie z dôvodu využitia na vyučovaní, či už priamo, alebo nepriamo. Ich obsah sa využíva najmä pri riadení chodu školy a zrejme je viac využívaný riadiacimi pracovníkmi školy (určený viac pre riaditeľov, zástupcov, ekonomických pracovníkov a pod.).

Veľmi dobrú čítanosť majú časopisy Naša škola a Dobrá škola. Naša škola je viac určená pre materské a základné školy a Dobrá škola pre základné a stredné školy.

V odpovediach na dotazník sa nevyskytli v našej výskumnej vzorke nasledujúce časopisy:

- Rozmer (časopis pre kresťanskú duchovnú orientáciu),
- História (revue o dejinách a spoločnosti),
- Technológia vzdelávania,
- Pedagogický časopis / Journal of Pedagogy.

Je možné predpokladať, že tieto časopisy majú svojich čitateľov skôr na vysokých školách a v odborných kruhoch.

5. Názory učiteľov na využitie a prínos časopisov podľa kategórií

Pri spracovaní výskumných dát a interpretácii výskumných zistení bola uplatnená kategorizácia časopisov na základe určitých kritérií. Niektoré časopisy sú svojim zameraním, obsahom aj spôsobom prevedenia veľmi špecifické. Niekedy ich využíva úzka skupina čitateľov, pritom sú nanajvýš potrebné a svojim spôsobom výnimočné. Napr. časopisy pre slabozrakých a nevidiacich (Naše ráno/Za svetlom/Bodka, písané aj Braillovým písmom a súčasne vydávané aj v tlačenej písmenkovej forme) sú skoro nutnou pomôckou. Z toho dôvodu by bolo podľa nášho názoru vhodné, keby sa o dotácii týchto časopisov rozhodovalo mimo tohto hodnotenia, aby mohli byť podporené. Vzhľadom na malú frekvenciu škôl, ktoré tieto časopisy využívajú a tým aj na nízky počet vyplnených dotazníkov (2), sme ich ďalej neporovnávali v jednotlivých ukazovateľoch. Podobne by bolo možné postupovať aj pri ďalších odborných časopisoch, ktoré majú určitú jedinečnosť (výlučnosť).

Ďalším kritériom pre tvorbu jednotlivých kategórií je využívanie časopisov v MŠ, ZŠ a SŠ. Kým časopisy pre MŠ sú prevažne samostatnou skupinou, na ZŠ a SŠ sa využívajú väčšinou rovnaké časopisy, len v inom početnom zastúpení.

5.1 Využívanie časopisov v MŠ

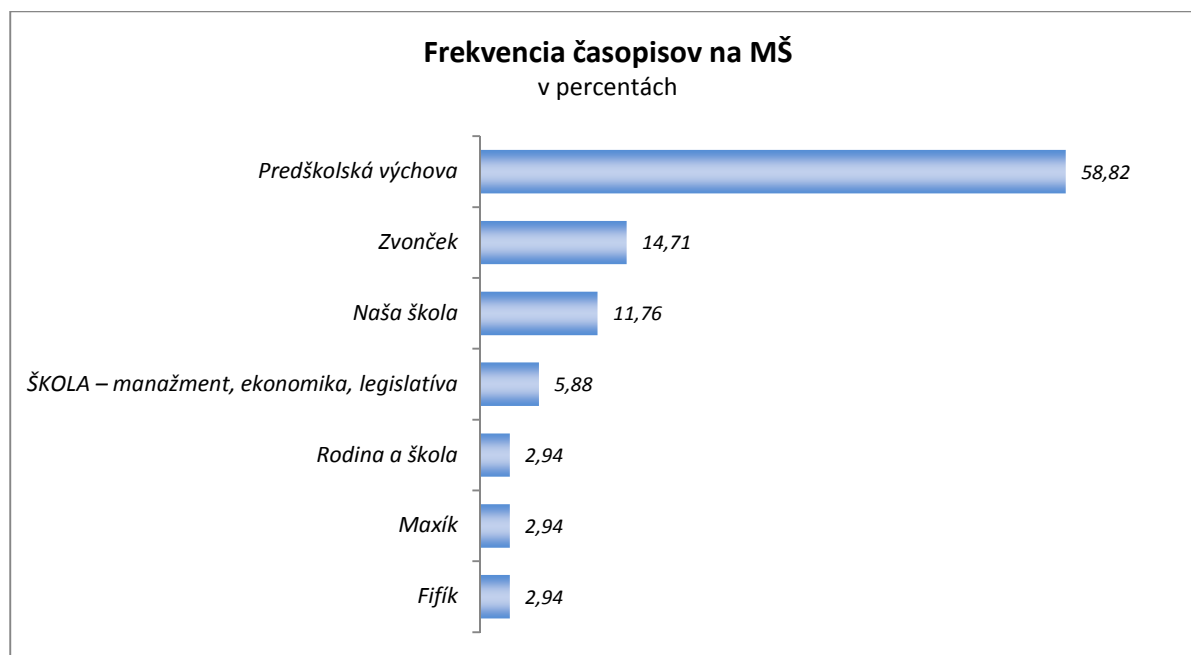
Z časopisov určených pre materské školy najviac rezonuje Predškolská výchova. V MŠ sa okrem toho ešte využívajú časopisy Zvonček a Naša škola.

Využívanie časopisov v materských školách je zobrazená v nasledujúcej tabuľke č. 5 a grafe č. 2.

TAB. 5 FREKVENCIA VYUŽÍVANIA ČASOPISOV NA MATERSKÝCH ŠKOLÁCH

Názov časopisu	Počet	Údaje v %
Fifík	1	2,94
Maxík	1	2,94
Naša škola	4	11,76
Predškolská výchova	20	58,82
Rodina a škola	1	2,94
ŠKOLA – manažment, ekonomika, legislatíva	2	5,88
Zvonček	5	14,71
Spolu	34	100,00

Graf 2

Ako vidno z údajov v tabuľke č.5 počet ostatných časopisov odoberaných v MŠ v pomere k časopisu Predškolská výchova je veľmi malý, a preto sme ostatné časopisy v oddelení pre MŠ nevyhodnocovali.

Treba si uvedomiť, že hodnoty v percentách sú prepočítané k celkovému počtu časopisov vyskytujúcich sa iba na materských školách a 58,8% pre časopis Predškolská výchova, predstavuje v absolútnom počte 20 odoberaných časopisov.

Časopisy s menším výskytom na MŠ sme sledovali a popisali ďalej, v spoločnom hodnotení časopisov.

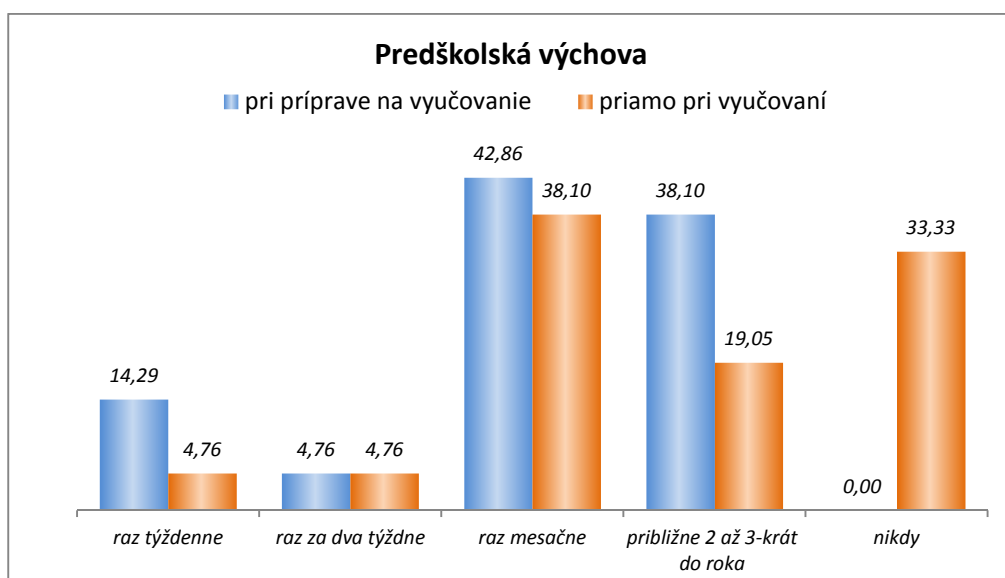
Väčšiu pozornosť sme venovali časopisu Predškolská výchova, ktorý sme vyhodnotili vzhľadom na frekvenciu používania a kvalitatívne vlastnosti (tab. 6, graf 3,4).

Využívanie časopisu Predškolská výchova v Materských školách je zobrazený v nasledujúcej tabuľke č. 6 a grafe č. 3.

TAB. 6 POUŽITIE ČASOPISU PREDŠKOLSKÁ VÝCHOVA

Predškolská výchova	Pri príprave na vyučovanie	Priamo pri vyučovaní
raz týždenne	3	1
raz za dva týždne	1	1
aspoň raz mesačne	9	8
približne 2 až 3-krát do roka	8	4
nikdy	0	7

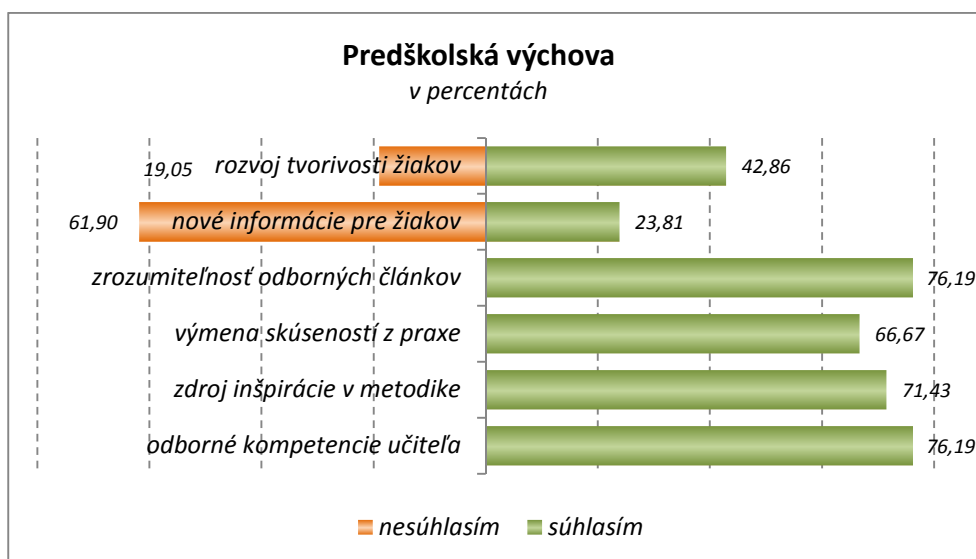
GRAF 3

Ako ukazuje graf, hodnotený časopis využíva raz mesačne, prípadne častejšie (raz alebo 2 krát týždenne) pri príprave na vyučovanie 61,9% učiteľov a priamo na vyučovaní 47,6% učiteľov.

Následne sme skúmali vyššie uvedené kvalitatívne vlastnosti hodnoteného časopisu.

GRAF 4

Z grafu vyplýva, že časopis podporuje prácu učiteľov s deťmi v MŠ, je pre nich zdrojom inšpirácie, rozvíja odborné kompetencie, články v časopise sú hodnotené ako zrozumiteľné.

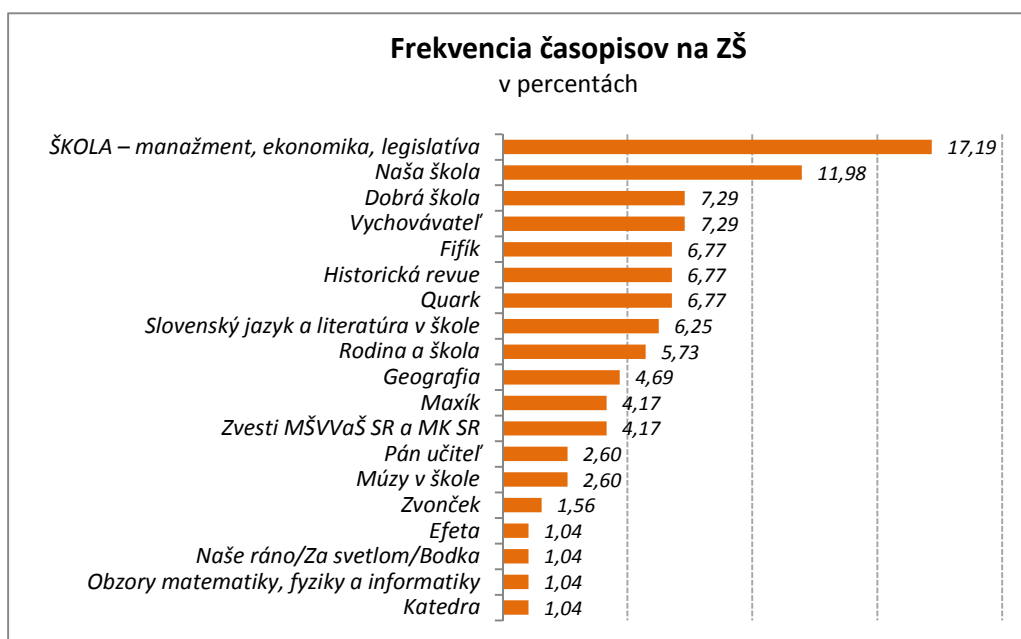
5.2 Využívanie časopisov v ZŠ

Využívanie a rôznorodosť časopisov na základných školách je už oveľa variabilnejšia, o čom svedčí aj nasledujúca tabuľka s grafom.

TAB. 7 FREKVENCIA VYUŽÍVANIA ČASOPISOV NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

Názov časopisu	ZŠ
ŠKOLA – manažment, ekonomika, legislatíva	33
Naša škola	23
Dobrá škola	14
Vychovávateľ	14
Fifík	13
Historická revue	13
Quark	13
Slovenský jazyk a literatúra v škole	12
Rodina a škola	11
Geografia	9
Maxík	8
Zvesti MŠVVaŠ SR a MK SR	8
Pán učiteľ	5
Múzy v škole	5
Zvonček	3
Efeta	2
Naše ráno/Za svetlom/Bodka	2
Obzory matematiky, fyziky a informatiky	2
Katedra	2
Celkový súčet	192

Graf 5

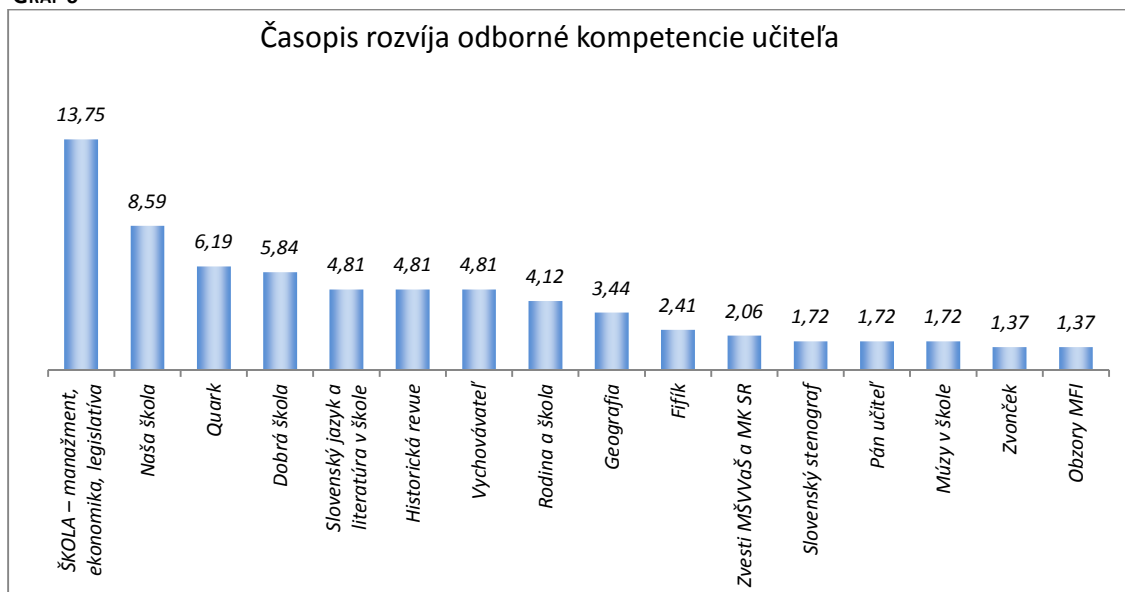
6. Hodnotenie časopisov podľa kvalitatívnych ukazovateľov

Pri hodnotení časopisov na základe kvalitatívnych ukazovateľov nebola braná do úvahy diferenciácia časopisov podľa cieľovej skupiny, aby sme poskytli komplexnejší obraz využívania a prínosu časopisov vcelku. Časopisy, ktoré nie sú uvedené v jednotlivých tabuľkách a grafoch dosahovali nižšie hodnoty ako posledný uvedený údaj a sú približne na rovnakej úrovni, preto ich hodnotenie nemalo štatistický význam.

Nasledujúce dva grafy popisujú využitie časopisov z hľadiska rozvoja odborných kompetencií učiteľa a v druhom prípade ako zdroj inšpirácie v metodike.

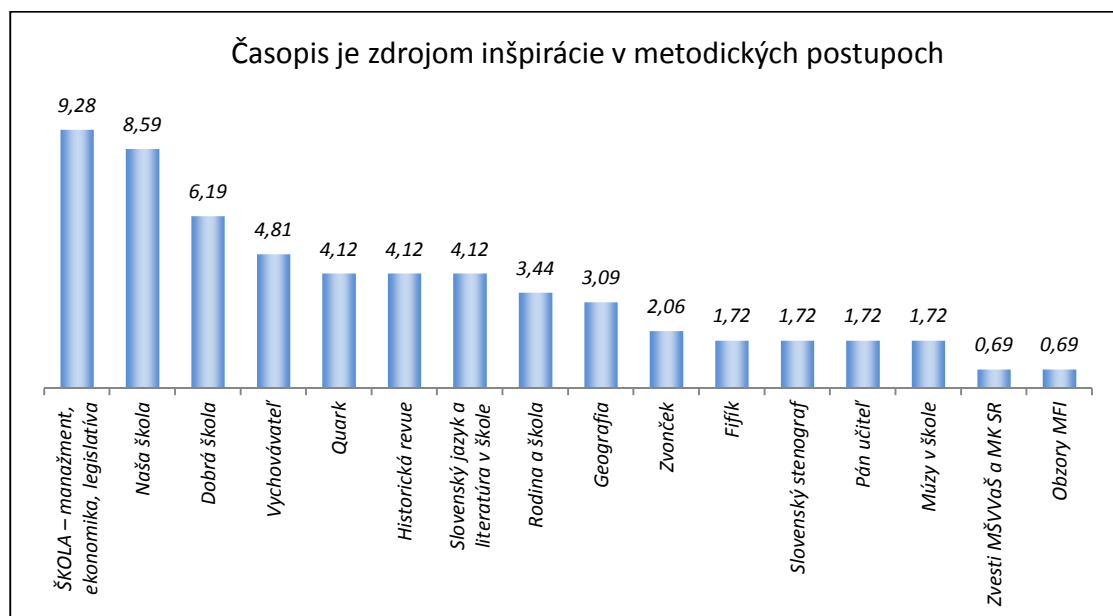
Nasledujúci graf č. 6 zobrazuje časopisy z hľadiska rozvoja odborných kompetencií učiteľa. Najviac sa na tom podieľajú časopisy Škola – manažment, ekonomika, legislatíva, Naša škola, Quark.

GRAF 6

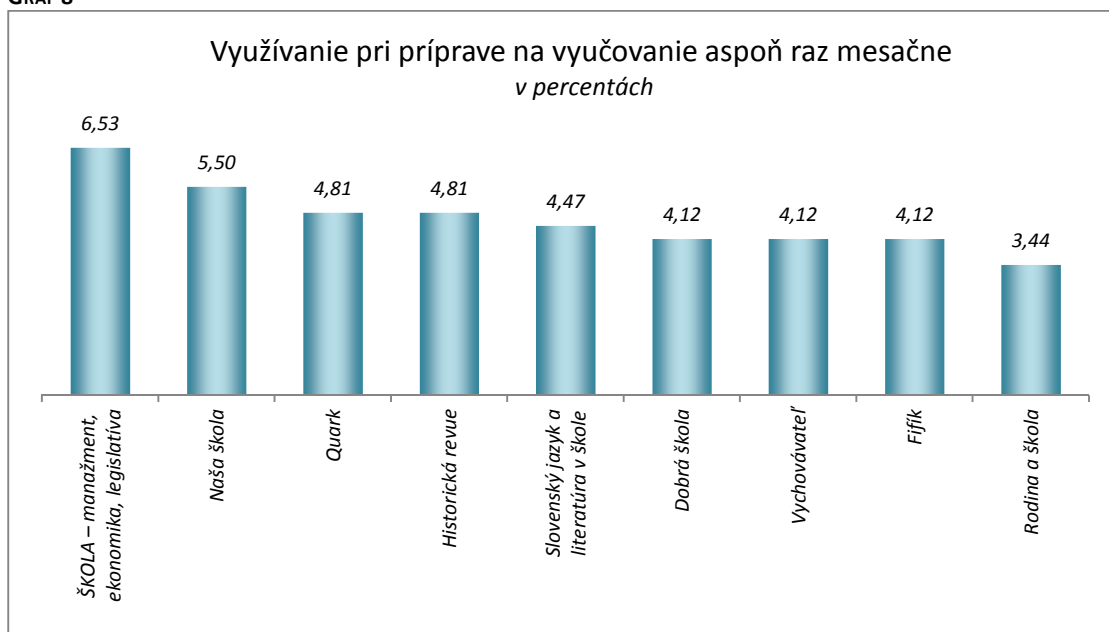
Tento graf č. 7 ukazuje, nakoľko je časopis zdrojom inšpirácie v metodických postupoch. V tomto prípade sa ukazuje ako najžiadanejší časopis Škola – manažment, ekonomika, legislatíva, ďalej Naša škola a Dobrá škola.

GRAF 7

Časopisy, ktoré majú najväčšiu frekvenciu použitia na všetkých typoch ZŠ a všetkých typoch stredných škôl sme vyhodnotili podľa dotazníka nasledovne.

GRAF 8

Pri príprave na vyučovanie sú najpoužívanéjšie Škola – manažment, ekonomika, legislatíva, Naša škola, Quark a Historická revue. S malým rozdielom je to ešte Slovenský jazyk a literatúra v škole (Dobrá škola, Vychovávateľ a Fifík).

GRAF 9

Graf 9 zobrazuje využitie časopisu priamo na vyučovaní, kde najlepšie hodnoty dosiahol časopis Quark, Dobrá škola a Naša škola. Hneď na ďalšom mieste je Historická revue a Slovenský jazyk a literatúra v škole.

Časopis Škola – manažment, ekonomika, legislatíva má zvláštne postavenie svojim zameraním, takže jeho využitie na vyučovaní je skôr sprostredkované.

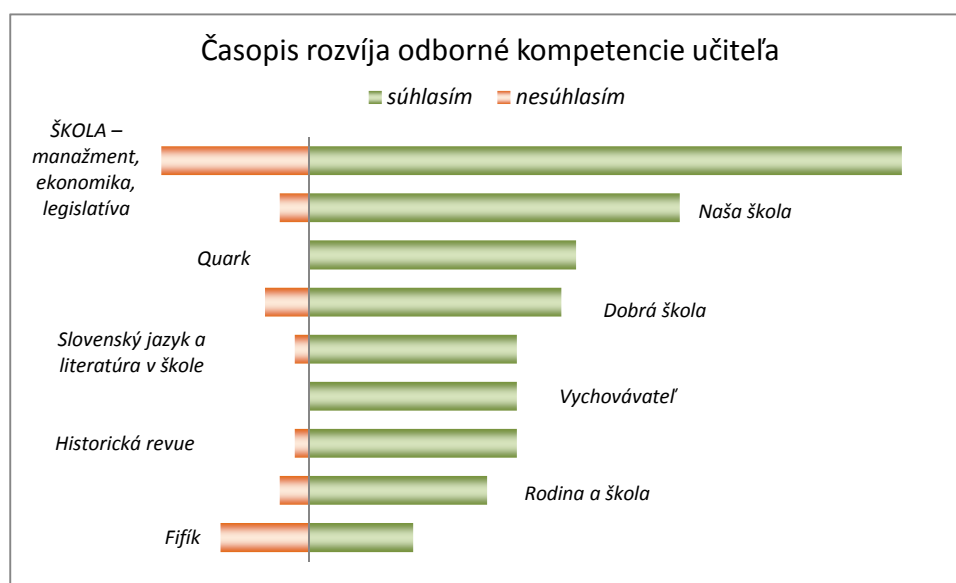
V oboch ukazovateľoch sme zaznamenali skoro tie isté časopisy, iba v mierne zmenenom poradí.

Nasledujúce tabuľky a grafy sa týkajú vyhodnotenia kvalitatívnych znakov (Príloha 1, otázky 5 – 10 v dotazníku).

TAB. 8 ROZVOJ ODBORNÝCH KOMPETENCIÍ UČITEĽA

Časopis rozvíja odborné kompetencie učiteľa	Súhlasím v %	Nesúhlasím v %
ŠKOLA – manažment, ekonomika, legislatíva	13,75	3,44
Naša škola	8,59	0,69
Quark	6,19	0,00
Dobrá škola	5,84	1,03
Slovenský jazyk a literatúra v škole	4,81	0,34
Vychovávateľ	4,81	0,00
Historická revue	4,81	0,34
Rodina a škola	4,12	0,69
Fifík	2,41	2,06

GRAF 10

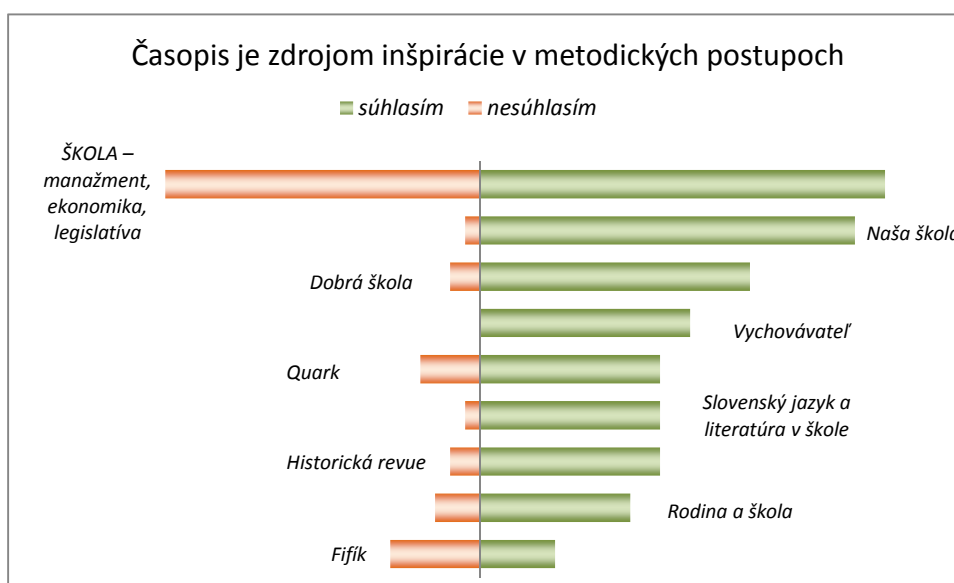

Časopisy uvedené na prvých troch miestach, ktoré najviac rozvíjajú odborné kompetencie učiteľa, sú: ŠKOLA – manažment, ekonomika, legislatíva, Naša škola a Quark. Zaujímavé je zistenie, že prvý z uvedených časopisov má zároveň najvyššie percento nesúhlasných názorov. Predpokladáme, že to vyplýva zo zamerania časopisu, orientovaného skôr na manažérske kompetencie. Ako pozitívum možno vyzdvihnúť, že pri hodnotení časopisu Quark sa nevyskytol respondent, ktorý si myslí, že časopis nerozvíja odborné kompetencie učiteľa. Všetci respondenti s týmto vyjadrením súhlasia, podobne ako pri časopise Vychovávateľ.

TAB. 9 INŠPIRÁCIE V METODICKÝCH POSTUPOCH

Časopis je zdrojom inšpirácie v metodických postupoch	Súhlasím v %	Nesúhlasím v %
ŠKOLA – manažment, ekonomika, legislatíva	9,28	7,22
Naša škola	8,59	0,34
Dobrá škola	6,19	0,69
Vychovávateľ	4,81	0,00
Quark	4,12	1,37
Slovenský jazyk a literatúra v škole	4,12	0,34
Historická revue	4,12	0,69
Rodina a škola	3,44	1,03
Fifík	1,72	2,06

GRAF 11

Časopisy na prvých štyroch miestach sa aj vzhľadom na tento ukazovateľ v podstate nemenia, okrem pomeru súhlasných a nesúhlasných názorov v prvom prípade, kde sú hodnoty približne rovnaké. Túto ambivalenciu je možné pripísať znovu zameraniu uvedeného časopisu, ktorý nie je primárne zdrojom inšpirácie v metodických postupoch, ale sekundárne efektívny manažment môže aktivizujúce metodické postupy podporovať. Časopis, ktorý je jednoznačne vnímaný ako zdroj inšpirácie je Vychovávateľ.

TAB. 10 VÝMENA SKÚSENOSTÍ Z PRAXE

Časopis slúži na výmenu skúseností z praxe	Súhlasím v %	Nesúhlasím v %
ŠKOLA – manažment, ekonomika, legislatíva	10,65	3,09
Naša škola	8,59	0,34
Dobrá škola	6,19	0,34
Vychovávateľ	5,15	0,00
Rodina a škola	4,81	0,00
Slovenský jazyk a literatúra v škole	4,47	0,00
Quark	4,12	1,72
Historická revue	3,09	1,72
Fifík	1,03	2,75

GRAF 12

Podobne je možné interpretovať výskumné zistenia v uvedenom kvalitatívnom ukazovateli. Ďalším pozitívne hodnoteným časopisom v tejto oblasti je Rodina a škola, ktorá podobne ako Vychovávateľ a Slovenský jazyk a literatúra v škole, má k uvedenému kvalitatívnemu ukazovateľu len súhlasné názory.

TAB. 11 ZROZUMITEĽNOSŤ ODBORNÝCH ČLÁNKOV

Články v časopise sú po odbornej stránke zrozumiteľné	Súhlasím v %	Nesúhlasím v %
ŠKOLA – manažment, ekonomika, legislatíva	16,84	1,03
Naša škola	8,93	0,34
Dobrá škola	6,87	0,69
Quark	6,19	0,34
Slovenský jazyk a literatúra v škole	5,84	0,00
Historická revue	5,84	0,00
Rodina a škola	5,50	0,00
Vychovávateľ	5,15	0,00
Fifík	2,41	0,69

GRAF 13

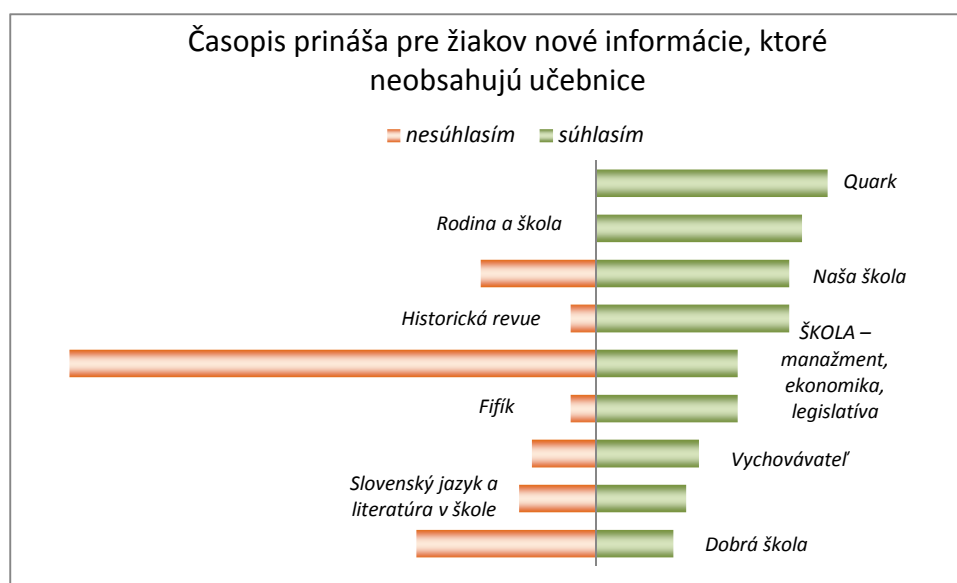

Ďalším významným kritériom je zrozumiteľnosť článkov po odbornej stránke. Respondenti sa prevažne domnievajú, že články vo väčšine uvedených časopisov sú zrozumiteľné a dobre čitateľné.

TAB. 12 NOVÉ INFORMÁCIE

Časopis prináša pre žiakov nové informácie, ktoré neobsahujú učebnice	Súhlasím v %	Nesúhlasím v %
Quark	6,19	0,00
Rodina a škola	5,50	0,00
Historická revue	5,15	0,69
Naša škola	5,15	3,09
Fifík	3,78	0,69
ŠKOLA – manažment, ekonomika, legislatíva	3,78	14,09
Vychovávateľ	2,75	1,72
Slovenský jazyk a literatúra v škole	2,41	2,06
Dobrá škola	2,06	4,81

GRAF 14

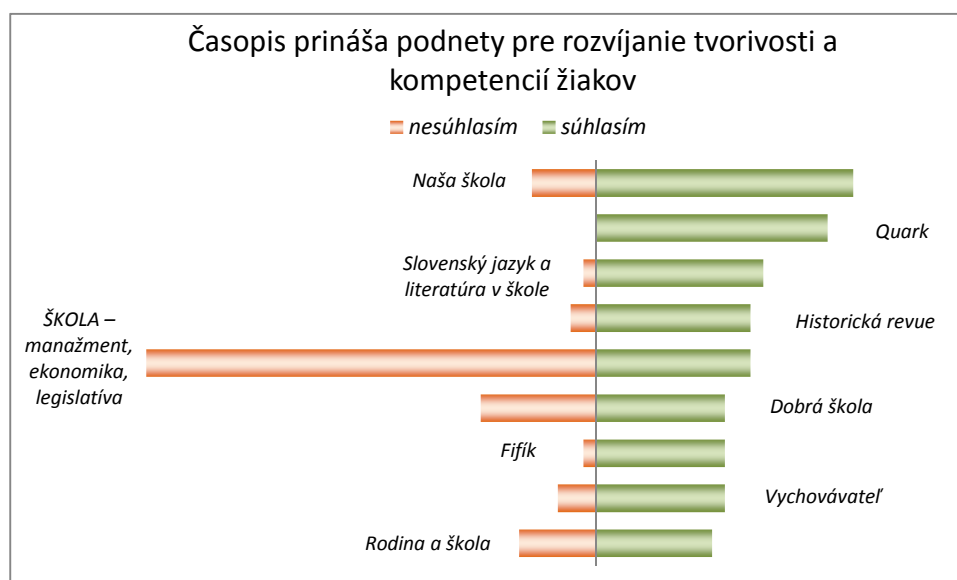

Za časopisy, ktoré jednoznačne prinášajú nové informácie, ktoré neobsahujú učebnice sú respondentmi považované časopisy Quark, Rodina a škola a Fifík, z odborných časopisov Historická revue. Ďalšie sledované časopisy majú výraznejšie aj nesúhlasné názory, čo môžeme vysvetliť najmä iným zameraním časopisov. Výrazne sa to prejavuje znovu pri časopise Škola – manažment, ekonomika a legislatíva, čo je pochopiteľné vzhľadom na zameranie časopisu.

TAB. 13 ROZVÍJANIE TVORIVOSTI A KOMPETENCIÍ ŽIAKOV

Časopis prináša podnety pre rozvíjanie tvorivosti a kompetencií žiakov	Súhlasím v %	Nesúhlasím v %
Naša škola	6,87	1,72
Quark	6,19	0,00
Slovenský jazyk a literatúra v škole	4,47	0,34
ŠKOLA – manažment, ekonomika, legislatíva	4,12	12,03
Historická revue	4,12	0,69
Vychovávateľ	3,44	1,03
Fifík	3,44	0,34
Dobrá škola	3,44	3,09
Rodina a škola	3,09	2,06

GRAF 15

Výsledky grafu sú podobné ako pri predchádzajúcom kvalitatívnom ukazovateli a rovnaké hodnotenie sa týka časopisu Škola – manažment, ekonomika a legislatíva, vzhľadom na jeho už spomínané zameranie. Najlepšie je respondentmi hodnotený časopis Quark. Javí sa ako najpodnetnejší časopis. Nevyskytuje sa respondent, ktorý by sa domnieval, že časopis nerozvíja tvorivosť a kompetencie žiakov.

Zhrnutie výsledkov prieskumu

Prieskum využívania časopisov, dotovaných MŠVVaŠ SR, na všetkých typoch škôl v uvedenej výskumnej vzorke (n=291) ukázal, že medzi najviac využívané časopisy v pedagogickej praxi (v rozpätí od 18% do 3%) patrí 11 časopisov pre rôzne typy škôl a cieľové skupiny. Najčastejšie respondenti uvádzali ŠKOLA – manažment, ekonomika, legislatíva (18,21%), podobné všeobecné použitie majú Zvesti MŠVVaŠ SR a MK SR (4,81%). Ďalej respondenti uvádzali časopisy: Naša škola, Dobrá škola, Predškolská výchova, Quark, Historická revue, Slovenský jazyk a literatúra v škole, Rodina a škola, Vychovávateľ, Fifík, Geografia, Maxík. Používanosť ďalších sledovaných časopisov sa pohybuje pod 3% a veľmi sa neodlišuje v jednotlivých tituloch (bližšie tab. 4, s. 4).

Uvedené výsledky sme zaznamenali bez kategorizácie časopisov, avšak vzhľadom na rôznorodosť časopisov, zameranie, vekové skupiny, typ školy atď. Hlbší pohľad do tejto problematiky poskytuje uplatnenie kvalitatívnych kritérií v rámci určitých kategórií časopisov.

Ako vidno z tabuliek a grafov, pri ďalšom kvalitatívnom hodnotení sa na prvých miestach veľmi často vyskytujú časopisy Naša škola, Dobrá škola, Quark, Historická revue, Slovenský jazyk a literatúra v škole a tiež ŠKOLA – manažment, ekonomika, legislatíva, ktorý ale svojím obsahom je od predchádzajúcich odlišný a mohol by mať zvláštnu kategóriu pre hodnotenie.

Respondenti z materských škôl uvádzajú ako najviac využívaný pri príprave na vyučovanie (raz mesačne, prípadne častejšie 61,9%) a priamo na vyučovaní (raz mesačne, prípadne častejšie 47,6%) časopis Predškolská výchova. Vyjadrili sa, že je pre nich zdrojom inšpirácie, rozvíja odborné kompetencie a články v časopise sú hodnotené ako zrozumiteľné. Je aj veľkým zdrojom výmeny skúseností z praxe.

Pre hodnotenie ďalších kvalitatívnych ukazovateľov, ktoré sme sledovali, sa už časopisy nekategorizovali. Sledovali sme frekvenciu a kvalitatívne znaky časopisov, ktoré s väčšou frekvenciou používajú základné a stredné školy a v menšej miere materské školy.

Pri sledovaní využitia časopisov pri príprave na vyučovanie boli najfrekvencovanejšie časopisy ŠKOLA – manažment, ekonomika, legislatíva, Naša škola a potom Quark a Historická revue v rovnakom pomere. Priamo na vyučovaní sa najviac využívajú Quark, Dobrá škola, potom Naša škola a Historická revue s tou istou frekvenciou.

V ďalšom sme sledovali, nakoľko podnecuje časopis rozvoj tvorivosti, kompetencií žiaka aj učiteľa, časopis ako zdroj informácií a ako podnecuje výmenu skúseností z praxe. Tieto kvalitatívne znaky sa hodnotili mierou vyjadrenia súhlasného alebo nesúhlasného stanoviska s tvrdením k danému znaku.

Na rozvoj kompetencií učiteľa majú najväčší vplyv časopisy ŠKOLA – manažment, ekonomika, legislatíva, Naša škola, Quark a Dobrá škola. Na ďalšom mieste je Vychovávateľ, kde respondenti uviedli iba súhlasné stanovisko, čiže nikto neodpovedal, že by neslúžil na rozvoj odborných kompetencií učiteľa.

V akej miere je ten ktorý časopis zdrojom inšpirácie v metodických postupoch sa zasa vo veľkej miere objavil časopis ŠKOLA – manažment, ekonomika, legislatíva, ale súčasne sa aj veľká časť respondentov vyjadrila, že ho tak nevníma. Výrazne súhlasné stanovisko k tejto vlastnosti získali Naša škola, Dobrá škola a Vychovávateľ (zasa iba súhlas s touto vlastnosťou).

Podľa hodnotenia respondentov slúži ako zdroj výmeny skúseností z praxe ŠKOLA – manažment, ekonomika, legislatíva, Naša škola, Dobrá škola. Vychovávateľ a Rodina a škola boli síce vo frekvencii výskytu na ďalších miestach, ale u týchto časopisov respondenti iba potvrdili túto vlastnosť.

Pri sledovaní zrozumiteľnosti článkov po odbornej stránke respondenti súhlasili s touto vlastnosťou u všetkých sledovaných časopisov.

Časopis, ako zdroj nových informácií pre žiakov, označili respondenti bez pochybností Quark, ďalej k tomuto účelu slúži Rodina a škola, Naša škola a Historická revue.

Časopis, ktorý prináša najviac podnetov pri rozvoji tvorivosti a kompetencií žiakov sa ukázala Naša škola a hneď za ním Quark, pri ktorom respondenti uviedli iba súhlas s touto vlastnosťou. Ďalej sú to Slovenský jazyk a literatúra v škole a Historická revue.

Nehodnotili sme časopisy Naše ráno/Za svetlom/Bodka, ktoré, ako sme spomínali v úvode, majú špecifické postavenie i napriek tomu, že sa vyskytli v odpovediach na dotazníky s menšou frekvenciou, čo je vzhľadom na zameranie pochopiteľné.

Niektoré ďalšie časopisy, ktoré vykazovali menšiu frekvenciu výskytu na školách sme nehodnotili. V skutočnosti sa môžu odoberať a používať na niektorých školách, ale môže to súvisieť so špecifickým zameraním obsahu a cieľovej skupiny, ktorej sú určené. Môžu byť viac teoretické, alebo istým spôsobom špecifické, teda pokrývajú menšiu časť populácie. To však nijako neznižuje ich uplatnenie.